

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET KÖZLÖNYE.

HUSZADIK ÉVFOLYAM.

SZERKESZTI :

VÁNYOLÓS MIKLÓS.

KOLOZSVÁR, 1905.

AZ EGYESÜLET TULAJDONA.;

GÁMÁN J. ÖRÖK. KÖNYVNYOMDAJA.

108067

BCU Cluj / Cluj-Napoca University Library Cluj

TARTALOM.

Oldal

<i>Boldog újévet</i>	1
--------------------------------	---

I. Egyleti ügyek.

Bucsuzás. <i>Dr. Nagy Gejza</i>	3
Elnökségi közlemények	4
Meghívó közgyűlésre	4., 189
Egyleti élet	17., 37., 73., 125, 173
Lectoris salutem	23
1904. évi zárszámadás	1 39
1905. évi költségelőirányzat	40

BCU Cluj / Central University Library Cluj

II. Szakközlemények.

Havonkénti teendők a méhesben. <i>Mezei</i> 5., 31., 52., 64., 85., 103., 113., 137., 148, 161., 179., 201	
A méhitatóról. —s. —s.	6., 27
A méhek sötétben tartása. —s. —s.	24
A királynő tojóképesége. <i>Ajtai G. Bálint</i>	41., 58
Boczonádi-rendszerről a »Bodor«-féle kaptároknál. <i>Csergő Venczel</i>	45
A viaszmozly	61
Ujból a kaptár-kérdés. <i>Sapho</i>	62
Anyátlan család	66
A rajzásról általában	75
Ha a raj összerepül	78
Odvas fába települt méhtörzs kifogása. —s. —s.	80
A kaptár-kérdés. <i>Fózsa Sándor</i>	82
A kaptár-kérdés. <i>Bakcsay Sámuel</i>	93., 115
Pusztítsuk-e a heréket	96
Az idő és a méh. <i>Bölyny István</i>	98, 116

A viaszhamisítás. <i>Kálmán Márton</i>	100
Egy furcsa eset	119
A méhek a petéket szükségből áthelyezik. <i>ifj. Páder Ferencz</i>	127
A kaptár kérdés. <i>Kálmán Márton</i>	130
Boczonádi-Kuchenmüller-rendszer. <i>Hirsch Benedek</i>	133
Az üres kaptárak gondozása	135
A méhek betelelése	141
A viaszmolý. <i>Bakcsay Sámuel</i>	144
A méhek őszi vásárlása	146
Egyszerű és hasznos méhészet	157, 175
Boczonádi-Kuchenmüller-rendszer <i>Biró Elek</i>	159
A méhek élete télen	177
A méhészmadar (Mereps <i>Apiaster L.</i>)	183
Az enyhe tél	190
Ujabb fényes bizonyíték arra, hogy a méhek a petéket áthelyezik. <i>ifj. Páder Ferencz</i>	191
Az élettani cukor. <i>ifj. Pap</i>	194
A méhek téli pusztulása	196
A méhek nyugalma	199

BCU Cluj / Central University Library Cluj

III. Kösérdekűek.

A méz gyógyhatása. <i>V. M.</i>	8
A »Méhészeti Közlöny« szerkesztéséről <i>V.</i>	11
A darázsok irtása. <i>Gelch Lajos</i>	25
A vidék és növényzet befolyása a méhészetre. —s. —s. 28, 48., 67	
A méhészet fejlődésének akadályai. <i>Mezei</i>	32., 51., 69
Tescheni méhészkiállítás	53
Ingyenes méhészeti szaktanfolyam	57
Szibéria méhészete	68
Méhészeti előadások	74
Módosítás a gödöllői méhészeti tanfolyamok idejében	75
Észrevételek a méhészet fejlődésének akadályaira. <i>Bakcsay Sámuel</i>	87
Kinek árt a méz? <i>Aesculap</i>	88
Kérelem méhésztársaimhoz. <i>Bakcsay Sámuel</i>	90
Műlépgyárak. <i>V.</i>	105
Kérelem. <i>Az elnökség</i>	107., 123

A kelet-sziléziai méhészegyesület Teschenben tartandó kiállításának határozatai	109
A méhek ellenségei	120
Pályázati hirdetés. <i>Földműv. Min.</i>	127
A musztikás (mo yikár, mocsikár)	138
Kérelem. <i>Az elnökség</i>	141. 157
A tisztesfű. (Tarlóvirág. <i>Stachys recta</i>)	149
Különös méhlikás <i>Fodor</i>	151
A székely akció és a méhészet. <i>Dr. Balázs Ferencz</i>	162
Miként irtottam ki a darázsokat? <i>Ferner Viktor</i>	165
A méhészet haszna. <i>S. M.</i>	170
Kérelem <i>Zs. Rácz Mihály</i>	173
Készítsünk méhlegelőt	179
A méhészet Khinában. — s. — s	202

IV. Vegyesek.

Komárommegyei gazdasági egyesület méhészeti szakosztálya. — Szabadjegy Amerikába s vissza — Nemzetközi alkoholizmus elleni X kongresszus	153—154
Kolozsvár méhészete 1777-ben. — Uj méhészegyesület. — A hangyasav gyógyítóereje	171—172
A Boczonádi rendszerről	185

V. Szépirodalom.

Hangok a méhkasból (töredék)	13
--	----

VI. Irodalom.

Érdekes könyvtár	15
Szöllőszeti és borászati lapok. — Szőlőszeti és borászati lap Naptára	34
A »Természet«	54
Méhtenyésztési kalauz. — Magyar Hirlap ujitása	90
A méh. <i>Báro Ambrozi Béla</i>	107
Uj Világ. (The New World)	122

VII. Szerkesztői üzenetek 16., 35., 56., 70., 123., 140., 188., 204

VIII. Tagsági díjat fizettek 11., 35., 55., 91., 123., 188

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Méhészeti Közlöny.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1.-ÉN.

Az erdélyrészi méhész-egylet tagjai a tagsági díjért kapják. Tagsági díj rendes tagok részéről évi 4 korona.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények valamint a reklamációk, hirdetésekre vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc titkárhoz Kolozsvár, Honvéd-utca, a pénzküldemények Zsögön Rácz Mihály egyll. pénztárnokhoz Kolozsvár, Mátyáskirály-tér Bánffy-palota intézendők.

Hirdetés díja: szavanként 4 fillér. Egyleti tagok és fél éves hirdetőik 6 százalék, egész éves hirdetőik 10 százalékos leengedésben részesülnek. A hirdetési díjak előre beküldendők.

A kéziratokat nem adjuk vissza

Kiadja: az „Erdélyrészi Méhész Egyesület.”

Kérelem.

Teljes tisztelettel kérjük igen tisztelt tagtársainkat és egyletünk barátait, sziveskedjenek barátaik és ismerőseik köréből egyletünknek minél több tagot megnyerni. A tagok bejelentését kérjük a titkárhoz intézni.

A szerkesztőség.

Boldog Újévet!

A beköszöntött 1905-év hajnalán kedves tagtársainknak a legboldogabb újévet kívánjuk és kérjük, hogy ezen új év folyamán kövessenek és legyenek lelkes támogatóink nekünk, kik az »Erdélyrészi Méhész Egyesület« aranytiszta zászlaját, melyre jelképkül a fáradhatatlan méh van festve, fennen lobogtatjuk! Ezen újévvel egyesületünk, s az egyesület e szaklapja is új a XX-ik évfolyamot kezdi. Nagy idő ez kedves méhésztársak egy oly szerény egyesület életében, mely nem haszonra, hanem édes hazánk egy nemes, kellemes és a befektetéshez viszonyítva mégis szép haszonnal is járó, nemzetgazdasági ágának terjesztésére, fellendülésére és az azzal járó foglalkozás megkedveltetésére törekszik, s e törekvésében a

vele együtt érző és csatlakozó tagjait a rendelkezésére álló eszközökkel segíteni iparkodik.

Tömörülünk, mert bármely czímen a tömörülés fokozza az erőket, s az együtt működés oly eredményeket képes létrehozni, melyet az egyes minden igyekezet mellett nem érhet el.

De a mi tömörülésünknek fontos nemzetgazdasági és erkölcsi célja van. Fontos, mert oly gazdasági ágat kívánunk szolgálni, amely csekély befektetéssel míg a szegényebb polgártársainknak megélhetést biztosít, addig mindenkinek egy oly kellemes, szorakoztató foglalkozást nyújt, a mi egyuttal tőkegyűjtéssel is jár.

Tehát nem anyagi, hanem csupán az erkölcsi haszon lebeg egyesületünk célja előtt, s éppen ebben birja életképességének erejét, mert mindenütt, ahol előtérbe az anyagi haszon nyomul, előbb-utóbb az is idézte elő romlását.

De különben is lehet-e szebb és nememesebb foglalkozás, mint az állatok legtökéletesebb és legideálisabbikát a méhet tenyészteni, gondozni és vizsgálni

Minden ami az emberiségnél még talán halvány csirában sincs meg az abban a szerény és igénytelen kis állatkában mind egyesülve van meg. Szorgalmas és munkás! Fáradságot nem ismerve munkálkodik, gyűjti a legtisztább színarany mézet, hogy belőle éljen, s hogy a feleslegből az emberiségnek is hasznos cikket, csemegét, gyógyszerert nyújtson.

Az utat, mely őt a mézanyaghoz vezet nem mérlegeli, mert az ösztön vezeti oda, honnan a legjobb anyaggal és legjobban megrakódva térhet vissza.

Ha nézzük a házat, (kaptárt) melyben épít és dolgozik, a bámulat fog el, mert az tisztább a márvány palotánál és az építészet oly remek, hogy olyat a mindent feltaláló emberi ész sem képes létrehozni.

Fel tehát a tökéletes lények megismerésére, s hogy ezt minél jobban lehessen elérni, akik a rokonszenvet magokban hordják lépjenek be egyesületünk tagjai sorába!

Egyesületünk tagjai csekély 4 korona évi díjat fizetnek, s ennek ellenében a havi közlönyt kapják, úgy, hogy ennek előállítása és szétküldése e csekély díjat majdnem teljesen felemészti. Ezenkívül tagjainkat szaktekintetben készséggel felvitágositjuk, s a cél elérésében támogatjuk és elősegítjük!

Az egyesület vezetősége az elmúlt évben is igazi őszinte szeretettel és buzgósággal — minden díj nélkül szolgálták az egyesület érdekét, s válvetve munkálkodtak a kitűzött cél érdekében.

Kedves méhésztársak hozzátok fordul az egyesület vezetősége és az újév küszöbén kér, hogy tartsatok ki és érezzetek velünk együtt a cél érdekében, s ismerőseiteket, a kiknek kedvük és hajlamuk van nyerjétek meg a méhészkedésnek és buzdítsátok, hogy a csekély 4 korona évi tagdíj mellett minél többen lépjenek be egyesületünkbe, s így a jelzett önzetlen és hazafias célunk elérésére csatlakozzanak, mert minél többen vagyunk együtt, annál biztosabb a cél elérése illetve kiküzdése.

Mindenki elsősorban önmagának lesz hasznára, ki zászlónk alá sorakozva velünk együtt érez és munkálkodik Csatlakozzatok tehát ti, kik még távol vagytok, s mi örömmel ölelünk keblünkre, az egyesületünk tagjainak közel

Szerkesztőség.

Bucsuzás.

A midőn a »Méhészeti Közlöny« mult évi 12-ik számában a lap tisztelt olvasóinak s munkatársainak az év folyamán tanúsított ragaszkodásukért és támogatásukért köszönetemet kifejeztem s támogatásukat a jövő évre is kikértem, — még nem tudtam, hogy a Méhészeti Közlöny szerkesztését oly hamar fogom elhagyni. Változott körülmények azonban lehetetlenné tették, hogy a »Méhészeti Közlöny«-t tovább szerkeszsem, miért is kénytelen voltam ugyan ezen, mint az »Erdélyrészi Méhészegylet«-nél viselt helyettes igazgató alelnöki állásról lemondani. A midőn ez alkalommal a Méhészeti Közlöny olvasó közönségétől bucsut veszek, nem mulaszthatom el az irántam tanúsított jóakaratot és a munkatársak támogatását még egyszer megköszönni s volt olvasó közönségemnek boldog újévet kívánni.

Dr. Nagy Gejza.

Fentiekhez megjegyezni kívánjuk, hogy Dr. Nagy Gejza ur a Közlöny szerkesztését csak az 1904. év folyamára vállalta magára, s így az év lejártával annak további szerkesztéséről lemondott. Ennélfogva a választmány az új szerkesztő megválasztásáig a Közlöny szerkesztését magának tartotta fenn.

A szerkesztőség.

Elnökségi közlemények.

I.

Közgyűlésünk — mult évi december és jelen számunkban közölt meghívónk szerint — Kolozsvárt az »Erdélyi Gazdasági Egylet« helyiségében (Pe'őfi-utcza 7. sz.) január hó 29-én délután 3 órakor lesz. Ismételten tisztelettel és azzal a figyelmeztetéssel kérjük tagtársaink minél tömörebb szives megjelenését, hogy ha a kitűzött napon határozatra képes számban nem lennének, alapszabványaink rendelkezése szerint a következő 8-ik napra elodázott közgyűlés a megjelenő tagok számára való tekintet nélkül *érvényesen határoz.*

II.

Tisztelettel kérjük azon tagtársainkat, kik még mult évi tagsági díjaikkal hátrálékban vannak, sziveskedjenek azt Zsögön Rácz Mihály pénztárnokunkhoz mielőbb beküldeni, mert terhes kötelezettségeinknek csak úgy tehetünk eleget, ha tagjaink a rájuk nézve nagyon csekély díjak befizetésével nem késlekednek.

III.

Igazgató választmányunk december hó 12-én tartott ülésén a hirdetési díjakra vonatkozólag egységes díjat állapított meg és pedig szavanként 4 fillér egységes díjat. Féléves hirdetőik 5 éves hirdetőik 10 százalékos leengedésben részesülnek. Ennél jutányosabban egy lap sem hirdet. Klischék cméterenként díjaztatnak egy centiméter 4 fillér.

Az elnökség.

Meghívó a közgyűlésre.

Egyesületünk évi közgyűlését 1905. év január 29-én, vasárnap, délután 3 órakor tartja az »Erdélyi Gazdasági Egylet« Petőfi-utcza 7. szám alatti helyiségében, miről egyesületünk helyben lakó és vidéki tagjait azzal a kéréssel értesítjük, hogy a jelzett helyen és időben minél többen megjelenni sziveskedjenek.

A közgyűlés sorrendje:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az igazgató-választmány évi jelentése.
3. A pénztárvizsgáló bizottság jelentése.
4. Pénztárnoki jelentés az 1904 évi bevételekről és kiadásokról.

5. Az 1905. évi költségvetés megállapítása.

6. A tisztségviselők és igazgató-választmány lemondása, az új tisztikar és igazgató-választmány megválasztása.

7. Indítványok.

Indítványok az alapszabály 30. §-a értelmében a közgyűlés határnapja előtt legkésőbb 8 nappal az elnökséghez nyújtandók be.

Az »Erdélyrészi Méhészegyesület« igazgató-választmányának Kolozsvárt, 1904. november hó 19 én tartott üléséből.

Br. Josika Gábor,
elnök.

Dr. Balázs Ferenc
egyl. titkár.

Jannár havi teendők a méhesben.

Deczember szokatlanul enyhe időjárásu volt. Ha január is így viselkednék, a méhek sikeres kitelelése iránt aggodalmaink támadhatnának.

Állandóbb hidegben a méhek tömören csoportosulnak és egymást melengetve csaknem mozdulatlan, csöndes nyugalomban együtt maradnak. Tartósabb enyhe télen azonban, kivált ha januárban volna melegebb idő az ezt megérező méhtörzs népe téli fészkekből szétoszlik, s az egész család nyugalma megvan zavarva.

Ez a körülmény már egymagában is kedvezőtlen a méhek kitelelésére, de egyéb káros következményei is lehetnek. Nevezetesen a méhek szokttlan időben való kijárása következtében azok tömeges elhullása; a méz készlet gyors fogyasztása stb. Nagy aggodalmunk azonban nem lehet, — habár egyes délnék fekvő helyeken a méhek ki is repültek, ez tisztulás céljából előnyös. Ha tehát január hó enyhe lenne, igyekezzünk kaptárainkat elgalább oly képen beárnyékolni, hogy nap ne érje azokat. Vagy, ha a méhszinben úgy állanak, hogy bennebb húzhatók, óvatosan, nagyon csöndesen tegyük meg ezt és a szin ellenzőjét bocsássuk le. Az így elsötétített méhszin belseje a külső légkörnél hűvösebb lévén a meleg időjárás alig zavarja a méheket.

Ha esetleg szigoruan keményre változnék a tél az ősszel jól betelelt méhek semmit sem szenvednek attól. A szél is elcsigázza, meggyöri a méheket ez ellen is védekezhetük, ha a röplyuk elé apró deszka darabokat alkalmazunk.

Bár pihen a természet, az okos méhés most sem hagyja gondozás nélkül őket. A godozás inkább külső mnfigyelésbe írá

nyul. A méhek ellenségei most tehetnek legnagyobb károkat a méhesben midőn erőtlenek, megvannak fosztva ellenálló képességüktől. A méheknek feltétlen háborítlan nyugalomra van szükségük. Jól vigyázza meg a méhés, ha vajjon a méhes körül nem tanyáznak-e méh ellenségek?

Legfőképp azonban az egerek ellen kell óvakodnunk. A mely kasban az egér tanyát ütött az alig menthető meg a pusztulástól. Az egerek, ha csak szerét ejthetik befurakodnak a kaptárba és a mellett, hogy a méheket rendkívül fölháborítják, még a mézes lépekben is nagy kárt okoznak. A kasok alá és szélei köré bojtort jánt rakva, ezzel biztosítva vannak méheink az egerek ellen. A kaptárakba sem juthatnak be, ha a rölpük jól el van zárva. A kaptárok illetve kasok közelébe szalmát, polyvát, kukoricza szárat, szóval olyasmit, melyekben az egerek tanyázni szoktak megtérni nem szabad.

A télen is itt maradt rovarévő madarak, főképp a harkály a kaptáron és kason való kopácsolással sok méhet kicsal és elfogdos. Az ilyen ellenséget is el kell riasztani.

A menőkére tűző napsugár is kicsalja a méheket és ha künn hidegvan megdermednek szegénykéik. A menőke elé illesztett deszka ellenzőcskék a napsugarak behatásának útját szegik.

A méhészeti tudnivalók gondos és figyelmes tanulását és olvasását e hóban is folytassuk, mert a téli hosszú estéket ennél kellemesebb és hasznosabb foglalkozással nem tölthetjük.

Javitgassuk üres kaptárainkat, készítsük elő kereteinket, hogy tavasszal minden rendben legyen.

Mezel.

A méhitatóról.

Sokan lesznek t. olvasóink közül, kik csodálkozni fognak azon, hogy már most midőn méheink még a téli pihenőben vannak — a méhitatóról szóllok s cikkemet időelőttinek tartják.

De nem egészen időszerűtlen e tárgyról megemlékeznünk, ha megfontoljuk a méhek azon természetét, hogy *a hóvá tavasszal szoknak, egész év alatt oda fognak vízszükségleteik beszerzése végett járni.*

A méhek e szokását tekintve, czélszerűnek látom az itatóknak még a tavaszi kirepülés előtt való felállítását, hogy méheink

ahoz szokván ne legyenek — itató hiányában — az esetleg távol levő víz fölkeresésére kényszerítve.

Méheinket annál kevésbé szolgálthatjuk ki ellenségeik pusztításának, minél inkább megrövidítjük azon röppályát, melyen szükségleteiket beszerezhetik.

Fájdalom, még nagyon sok méhészt ismerek (az 1—5 kaptár tulajdonosok közül), kik méheik itatásáról nem gondoskodnak, hanem vízszükségleteik beszerzését rájuk bizzák.

E méhészek nem is sejtik, hogy nemtörődomségükkel méheiket röppályájukon, a rovarévó madarak egész seregének kiszolgáltatják, mert sok esetben félóra távolságra is el kell repülniök egy kis vízért.

Ezenkívül méheiket kényszerítik a források, mocsarak és nedves rétek fölkeresésére, hol őket vagy a vízbefulás veszélyének teszik ki, vagy egy másik nagy ellenségüknek a békáknak dobják martalékul.

A forrásokban és patakokban várja őket a kecskebéka (*Rana esculenta*), mely áldozata után 1 m magasra is fölgrrik. Mocsarakban és nedves réteken leselkedik rájuk a mocsári béka (*Rana arvalis*.)

A méhek ezen ellenségei pusztítására gondolni sem lehet. Különsen a rovarévó madarak a mezőgazdaság terén a kártékony rovarok pusztítása által a törvény védelmét s a gazdák becsülését vitézték ki maguknak, tehát ezek üldözésére gondolnunk nem szabad, de mennyire lehet védjük meg őket az által, hogy röppályájukat tehetségünkhöz képest rövidítsük meg; illetve a fölösleges repüléstől kíméljük,

Ha már a mézhordás céljából amugy is nagy területeket kell bejárniok, segítsük őket vízszükségleteik beszerzésének megkönnyítésével, mert ezzel nem csak kevesbitjük pusztíthatásuk eshetőségeit, hanem mézhordási képességüket fokozzuk.

Állítsunk fel tehát méhesünk elé alkalmas itatót, tekintet nélkül a kaptárak számára.

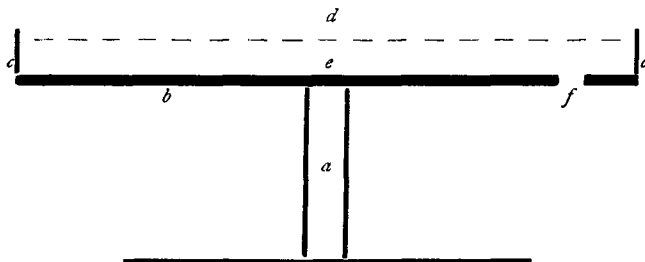
Több itató rendszer áll rendelkezésünkre.

Magam részéről leginkább a következő rendszert ajánlom, mely egyszerűségénél fogva bárki által házilag elkészíthető, e mellett rendkívül olcsó.

Vegyünk egy — a kaptárak számainak megfelelő nagyságu — vastagabb fenyő deszkát; szegezzünk annak négy oldalára 10 cm. magas párkányt oly szorossan, hogy a víz abból ki ne folyjon. Az így elkészített vályut szegezzük vízszintes helyzetben egy — a méhes előtt 2 méter távolságra — a földbe vert 1 méter magas osz-

lopra. Töltsük meg azt vízzel, s tegyük a vízre egy azt teljesen elborító, de azon lebegő vékony fenyőfa deszkát, melyen számos apró lyuk van furva.

A szerkezet az 1-ső ábrán látható: *a* azon oszlop, melyre az

1. ábra.

itató vályu erősítettik; *b* a vályu fenekét képező deszka, melyet az elgörbülés ellen czélszerű lesz bevéssett léczekkel megerősíteni; *c c* a párkány; *d* a lebegő vékony deszka, melyen a fehéren mutatkozó folytonossági hiányok a deszkába furt ivólyukakat vannak hivatva ábrázolni; *e* a vízzel töltendő ür; *f* a víz kieresztő nyílás, mely egy közönséges dugóval lesz bedugaszolva s arra szolgál, hogy a vályu kitisztításánál összegyűlt szennyvizet kibocsássuk

(Vége köv.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A méz gyógyhatása.

A méz, — mint a méhek szorgalmának tiszta termése, mely a növények finom nedvéből, nektárjából csodás uton készül, — nem volt az emberek által mindig annyira nélkülözve, hanem a legrégibb kor emberei ismerték csak igazán annak hasznát s tudták értékét becsülni. Ez volt jólétükben csemegéjük, éhségükben tápszertük és betegségükben orvosságuk.

Távol legyen tőlem a méz gyógyhatásának definiálása. Megtették ezt előttem sokan, sokkal bölcsebben. Különösen szép renddel gyűjtötte össze az erre vonatkozó adatokat főtiszt. Kaltenegger Leonidás atya »A méz apologiája« című könyvében, melyet Prónai Albert ur, egyletünk alapító tagja, ültetett át magyar nyelvre.

Ezen könyvben össze van gyűjtve nemcsak mindaz, a mit a méz gyógyerejéről a régiek irtak, hanem a legújabb kor orvosi szaktekintélyeinek e tárgyról tett nyilatkozatai, felolvasásai és

beszédei, nemkülönben az egyes szenvedőknek a méz gyógyhatásáról szerzett tapasztalatai is.

E könyv figyelmes átolvasása indított cikkem közzétételére, hogy ezzel is egygyel több legyen ama bizonyítékok száma, melyeket a méz gyógyhatásáról eddig irtak, s a melyet a mai kor felvilágosultsága és haladása a pharmacopoeiából, mint hatástalant, törölni igyekszik.

Szerény könyvtáramban akadtam egy könyvtöredékre, melynek folytonossági hiányban szenvedő czimlapján Anno Dni 16 . van írva, czime és szerzője ismeretlenek.

E könyvben a Scilla mézről* — a régi kor leghiresebb gyógyásza és Commodus római császár udvari orvosa Galenus Claudius (K. u 131—200) után — egy bizonyos Mathiolus (valószínűleg orvos) a következő czim alatt emlékszik meg:

»*De admiranda oximelis Scyllitici, ad sanitatem conservandam, vitamque prolongandam, efficacia.*«

A cikk magyarul így hangzik:

»Hasznos (mondja Galenus) és a legjobb az oxymel scyllae. Feltalálója bizonyítja, hogy ennek használata által hosszú életet ért, testi ereje és érzékei mindvégig épek maradtak.«

»Az öreg Samius így szól: »Hihetetlenül sokáig élt.« Rokonainál hátrahagyott könyvében megerősíti, hogy midőn e szert használni kezdte, 55 éves volt és 117 évig élt a nélkül, hogy egészsége megrendült volna. Mi a feltaláló ezen állítását kétségbe vontuk. Nagyobb bizonyosság okáért kipróbáltuk s azt csakugyan hasznosnak találtuk. E szerből naponta keveset bevéve, következőleg haszná: Az orr és száj belső részei sohasem nyálkásodnak el. A gyomorszáj helyesen működik. A légzés könnyű, a hang tiszta lesz. A látás élesbedik, a hallás erősödik. Gázok a gyomorban fel nem szaporodnak, meg nem szorulnak. Egyszóval a közérzet jó marad. Savanyu vagy sós felbőfögés nem lesz ezen szer használata mellett. Reggel éhomra beveendő s legalább 7 stadiámot (700×7=4900 m.) kell sétálni (körübelül egy órát). A

* Nem pedig *scilla méz*, mint az a „Méz apollogiája“ fordításában helytelen magyarsággal van írva, mert Oxymel scillae magyarul hagymaméz a mennyiben az Oxymel scillae a *tengeri hagyma* (bulbus scillae) és eczettel vegyített mézből készül.

»ki ezen szert használja, minden betegséget kikerül, minden ételt
»megehetik a nélkül, hogy megártana, sem meg nem terheli, ha-
»nem napról-napra egészségesebb.«

»E szer használata mellett a test belsőrészeiben semmi beteg-
»séget okozó anyag fönn nem akad, mert a természet útján min-
»dent kiizzaszt, kivisz. A has állandóan lágy marad. Az egész testnek
»általános tisztító orvossága, még a csont lerakódásait is eloszlatja
»és kitisztítja.«

»Még a legreménytelenebb tüdővészéből is felgyógyító orvos-
»ságnak ismerjük. Az idült szivbajban annyira hasznos segítség,
»hogy annak kitörését hosszú ideig elodázza, a kezdődött hamar
»gyógyítja. — Továbbá gyógyítja a köszvényt, (podagra) és a vég-
»tagok fájdalmait — A máj és lép daganatait hamar eloszlatja.«

De . . . És itt ajánljuk meg.

Két nevezetee közülménynyel kell számolnunk, mielőtt az a bizonyos Mathiolus ur csoda szerét és még csodásabb hatását igénybe vennők.

1. A bulbus scyllae vegyi alkotórészeit és élettani hatását;
2. azt az 1700 esztendő, mely a Galeeus korát a miénk-
től elvალasztja.

A bulbus scyllae (tengeri hagyma) vegyi alkotó részei scillitoxin, scillin, scillain, scillipitrin és illó olaj. Közönségesen felvagdálva és étel közé keverve a legjobb patkánymérgek egyike. Az emberre nézve savanyu mézzel vegyítve kis adagban hathatós gyógyszer, a mennyiben a benne levő scillitoxin és scilloin azonos hatása a piros gyözücske virágaiból készült digitalin nevü szivméggergel, melynek élettani hatása a vérerek megnyitása. Nagyobb mértékben vagy hosszasan használva izgatottságot, álmatlanságot okoz s mérgező hatása.

Az ezelőttt 1700 évvel élt ember szervezete és idegzete inkább kiállotta a mérgek hatását, mert nem kellett a létért való küzdelembe idegzetét tulfeszítenie, mint korunkban. Ugyanazért a fennt leirt csodaszert, — bármily kecségtetőn hangzik is annak hatása — állandó használatra senkinek nem ajánlom.

Hanem a pergetett és sürt (és nem sajtolt) mézet mindeki-
nek minden körülmények közt a legmelegebben ajánlom, mert az

mint csemege, táp- és gyógyszer Kaltenegger Leonidás atya fentidézett könyve szerint is tisztán magára megállotta helyét »a történelem, tudomány és tapasztalat ítélőszéke előtt.«

V. M.

A „Méhészeti Közlöny“ szerkesztéséről.

Többektől hallottam, hogy a »Méhészeti Közlöny« már három év óta nem áll irodalmi szivonalon.

Őszintén meg kell vallanom, mosolyra késztetett mindannyiszor ezen kijelentés, nem azért, mintha az azt kijelentők műveltségi foka és társadalmi állása azt jogosulttá nem tehetné voln, hanem azért, mert az illetők általános műveltségük tudatában a »Méhészeti Közlöny«-től többet kívánnak annál az eszköznél, mely kitűzött céljának elérésére feltétlenül szükséges.

Közlönyünk régi számait olvasva, úgy találom, hogy az telve van irodalmi becsü szakközleményekkel s bizonyos tárgy körül kifejtett remek vitatkozásokkal s így fölemelkedett azon színvonalra, hogy tartalma a legkényesebb irodalmi igényeket is kielégítette. De vajjon megfelelt-e céljának? Igenis megfelelt, mert a magyar méhészetet nemcsak e hazában, hanem a külföld minden művelt államában ismertté, becsessé tette. Sőt volt eset, hogy cikkeit a művelt Anglia szaklapjai is szívesen közölték.

Egyletünk célja, — az alapszabályok 3. §-a szerint — az okszerű méhészkedés *módozatainak ismertetése*, fejlesztése s annak *terjesztése*, hogy ezáltal e hasznos gazdasági ág minél nagyobb lendületet nyerjen. Hogy mi által kívánta az egyesület e nemes cél eléréni, az alapszabályok 4. §-ában irt eszközök közt harmadik helyen áll a *szakközlöny*.

Most azt vagyok bátor kérdeni: kiknél kell ezen cél eléréniünk! A paloták lakóinál-e, vagy a gazdálkodóknál?

Jó, hiszen a paloták lakói közt tekintélyes azok szám, kik a méhészet barátai, kedvelői és pártolói s mint ilyenek egyesületünk tevékeny és buzgó tagjai; de mindazonáltal a kitűzött cél csak úgy érhetjük el, ha a vidék összes méhesgazdáival az okszerű méhészkedés művelését megkedveltetjük, abban oktatjuk s méhészetét reá nézve hasznossá, jövedelmezővé tesszük. Ezt pedig szerény nézetem szerint csak úgy érhetjük el, ha szakközlönyünket a

nép nyelvén, könnyen megérthető, s minden idegen műszót kerülő stílusban, tisztán magyarul írjuk.

Szakközlönyünk 1902—3 évi szerkesztője, boldog emlékezetű főtítkáruk és tagtársunk, mint néptanító, főmunkatársa Nagy János ur, mint a méhészet képzett szaktanítója, nagyon jól tudták ezt, mert a néppel való folytonos érintkezésben könnyen megtalálták a legjobb utat, mely leghamarább vezet a célhoz — könnyen megérthető stílusban írni.

Utóduk Dr. Nagy Gejza ur szintén belátta ezt s nyomdokukon haladt, nem mintha tudása, szak- és nyelvismeretei által közlönyünket irodalmi színvonalra ne emelhetne volna. Tudta, hogy a »cél nemesíti az eszközt« s inkább járt azon utakon, a hol őt botlás nélkül követhették mindazok, a kiket illetett s a kik akarták: semhogy irodalmával oly magasan szárnyalt volna, hogy őt meg ne értsék.

Mindezekről eltekintve, még egy más körülmény kényszerítő hatása alatt állunk.

Hazánkban a méhészet még nem áll oly művelési fokon, mint külföldön, pl. Olasz-, Német- és Franciaországban, hol a méhészzettel foglalkozó egyének minden társadalmi rétege külön-külön megtalálja a maga szükséges szaklapját, még pedig a szerint, a mint a méhészet művelésében kisebb vagy nagyobb haladást tett. Igen, mert külföldön a méhészet fejlődésével párhuzamban haladt annak irodalma is.

Nem így van ez nálunk. Egy pár egyesület köré csoportosulnak az okszerű méhészet gyakorlói, kedvelői és barátai s ezen pár egyesület lüktető erét képezi a szaklap, melynek kötelesség — szerény nézetem szerint — minden egyes tag igényeit kielégíteni, érdekét szolgálni.

Még egy körülményre leszek bátor t. olvasóim becses figyelmét felhívni.

Hányan vannak hazánkban, kik a méhészetet még mindig ősapáink módszere szerint gyakorolják s kérdem: használnak-e ezek az okszerűleg méhészkedőknek? Nem. E méhészek az okszerű méhészkedők legnagyobb ellenségei, kik a lépekből sajtolás és kiolvasztás útján nyert méz készletük áruba bocsátásával a tisztán

pergetett méz becsét és értékét a tájékozatlan fogyasztó közönség előtt megrontják.

Ezen elemeket kell az okszerű méhészetnek megnyernünk, vagyis ellenségeinket jóbarátunkká tennünk. Vajjon ha szakközlönyünket magas stílusban írjuk, elérhetjük-e ezen célt? Nem hinném.

Mindezekből kitűnik, hogy sznklapunknak, — ha célját eléni akarja, — magasan szárnyalni nem szabad. Kerülnie kell mindazon idegen műszavakat, melyek cikkeink tiszta megértését az egyesület tagjai előtt megnehezítik. Azért cikkeink lehetnek bármily tudományosak, mert nyelvünk annyira bővelkedik szavakban, hogy kifejezéseinkben nagy ritkán kell egy-egy idegen műszó segélyét igénybe vennünk.

Igy tehát azon vád, hogy »szakközlönyünk irodalmi színvonalyn nem áll,« a fentebb előadott okokból tekintetbe sem jöhet.

V.

Hangok a méhkasból.

(Folytatás.)

Biró Mózes biró uram nem volt babonás ember és a Plinius levelét sem olvasván a föld elnyelő képességeiről nem sok fogalommal bírt, hanem természetes eszme menetét követve magas baritonját hívta segítségül, mivel ugyan fiacskáját visszaidézni nem tudta, hanem a fél falut talpra állítá.

Nősza megindult a keresés: Bodorék szomszéd udvarán a mély kut szakértően végig horgásztatott, a Gálék nyulasa istállója beható helyszíni szemle alá vétetett, míg az asszony népség szent meggyőződéssel állítá, hogy ily esetben a tört tömjén kisasszony-napi fecske tollal égetve varázsszavak elmondása után egyedüli eszköz, a mely biztos sikerrel volna alkalmazandó.

Ugyane kísérlet, mint a má'ésrosta sikertelen forgatása után a vélemény unicuma az volt, hogy Sándorka eltűnésében az ördögnek is van része.

A keresők lámpáinak bolygó fénye végre minden irányban kezd tünedezni, s midőn mellőzük az apai kétségbeesés amugy sem vázolható állapotát ecsetelni, csupán annak konstatálására kell szoritkoznom, mely szerint a gyakori csillaghullás a rejtélyes eltűnéssel a rokonok által értelmi összefüggésbe hozatván. Sanyika még a reggeli órákban sem került haza.

Hova tunhetett? Hól járhat találgatta most már az egész falu, hangadó véleményt azonban a rezes óru Gáspár Kántor uram sem tudott elérni, daczára világtörténelmi színvonatra helyezett magyarázatainak, melyekkel az 5 X-en felöli nőnemű jóakarók táborát igyekezett a maga álláspontjának megnyerni.

Nem használt semmit, s mindennek daczára előre jelentenem kell, hogy a dolog magát a Gáspár szavai ként »a maga lélektani eredetiségével« sem volt képes drámai felszínen sokáig tartani, de az is bizonyos, hogy a tragédiának nyuló bonyodalom természetes átszűrődésében egy kis méh cselekvő alakban való közbejöttének irányító szerep jutott.

Tiltakoznom kell ugyan a hosszadalmasság vádja ellen, de a logika sorrend felsorolása képezvén feladatomban tárgyát mentségemül a kis méheket állítom előmbé, melyek a következő képen adtak fordulatot ez igaz történetnek.

Mikor Benkő Mózes bíró uram a képzelődés oltotta rémképeket mind végig szenvedte, akkor már reggel 8 óra volt. Fárat testének némi üdülést szerezni a kertbe ment arra a helyre, hol kis fiacskája majd mindennap, a nap minden órájában szokott időzni. Lelkét a kétségbeesés mardosó kinja égeté, fejét busan rejté kezei közé; átkozott boszorkány ilyenkor a képzelet, mely ördögi játékot űz az aggyal, s a phantasiának himporos köntösében bolondot csinál a tudósból. Tusakodott magában — szemrehányással illette magát s a körötte repkedő virgoncz kis méhek zsongó-bongó ütemszerű danája panaszhangnak tünt fel neki, melynek harmóniát a szívéből fel-fel törő sohaj adott.

A kis méhek birodalmában nincs phantasia Ott minden természetes realis alapon áll oly tiszteletet, csodálatot gerjesztő rendszerrel, mely indokoltá teszi azt, hogy mikor Benkő Mózes bíró uram buslongó keservében kifejtett önkéntelen hadonászásában a méhecskék röpkörületét kezdte korlátozni, kettő a harciasabbak közül orrára repülvén, — nem méltányolva a fájdalom kitörés indokolt voltát — azon oly szurást ejtett; mely befelé is gravitáló természeténél fogva midőn először is az Isten alkotta porusát támadta meg, másodsorban a szuszogási processus szabályos menetének is kézzelfogható gátat vetett.

A sértés érzékeny volt és Benkő Mózes bíró uram lobbanékony természetű a helyzetnek komoly megfontolás után nem csodálkozhatunk rajta, ha a bíró ur igazságot osztó hatamát gyakorolva nem a legbarátságosabban suhintott az elrepülő méhek után egy a keze ügyébe esett száradó köménymag seprével

És itt a történet felveszi a fordulat köntösét.

Erre méltán jöhetett dühbe Benkő Mózes bíró uram, s mentől különfélőbb taglejtésekkel igyekezett ezt lehüteni, a kis méhek annál ellenségesebb indulattal kezdtek tanusítani. Az egész raj ott repkedett, zümmögött feje körül.

Legtanácsosabbnak látszott a gyors menekvés.

(Folytatása köv.)

Irodalom.

A világ legolcsóbb folyóirata. Ezt a címet ambicionálja magának az »Erdekes könyvtár« könyvalaku szépirodalmi folyóirat, a mennyiben előfizetési árát egész évre 2 koronában, félévre 1 koronában állapította meg. E csekély ár daczára a lap csak első-rangu hazai és külföldi írók legkiválóbb elbeszéléseit, novelláit és költeményeit közli. Folytatásos cikket sohasem ad, minden füzet teljesen befejezett szép könyvet képez. A lap speciálitása, a »Rejtvényvilág« állandó ingyenes melléklet. Speciálitásnak nevezüik, mert csak ez a lap nyújtja olvasóinak azt a kedvezményt, hogy kivétel nélkül, minden egyes rejtvény megfejtőnek egy szép-irodalmi művet ad jutalomképpen. Az előfizetési összeg az »Érdekes Könyvtár« kiadóhivatalába (Budapest, V., Kálmán-utca 2.) küldendő, ugyanonnan kérhető ingyen és bérmentve mutatványfüzet és előfizetési gyűjtőív is.

Figyelmeztetés!

A »Méhészeti Közlöny« kiadóhivatalánál (Honvéd-utca 94 sz. a következő méhészeti könyvek rendelhetők meg.

1. »*Méhészeti kalauz*«, írta: Albu József. Ára 60 fillér.

2. »*A méz apologiája*«, németből fordította Prónai Albert, a méz különböző felhasználási módjának leírása Ára 1 K. 80 fillér.

Mind a két könyv úgy kezdőknek, mint gyakorlott méhészeknek igen alkalmas és tanulságos. Az ár és tiz fillér postabélyeg előzetes beküldése mellett bármelyik könyv azonnal küldetik. Ezenkívül megrendelhető a »Méhészeti Közlöny« régi évfolyama 2 K. 24 fillérrel.

Az 1905. évre belépő új tagoknak egyesületünk azt a kedvezményt is nyújtja, hogy régebbi és újabb időből még készletben lévő egy évfolyamot díjmentesen megküld.

Tagsági díjt fizettek:

1903. évre: Brandt Samu 2 kor.

1904. évre: Csűrűlye, Szelistye, Szelicse, Magyarszilvás, Földra községek előjáróságai 4—4 kor. Földrai körjegyzőség (kisilvai közs. faiskola) 4 k. Dravecki Gusztáv, Kriza Sándor, Brendt Samu, Bács György, Szilágyi György, Székely József, Czilli György, Szeremi Viktor, Józsa Sándor, Végh Ida, Török Albert, Bacskai Sámuel, Danó János, Albert Ödön, Laurenszky András, Ajtai G. Bálint, Szabó György, Farkas Károly, Hartviger Ágoston, Forika Ágoston, Farkas Róza, Szócs János, Horváth Károly, Özv. Bleha Jánosné 4—4 kor. Bodi Nicolae Románia 4 k. 48 fill. Kolozsvári állami tanítóképző intézet 4 k. — 1905. évre: Özv. Bleha Jánosné 4 k. Összesen 132 k. 48 fill.

Szerkesztői üzenetek.

S. Gy. Szívesen fogadunk minden — a méhészete vonatkozó — cikket, még ha a közölhetés mértékét meg nem úti is, ha az valami új közérdekű tapasztalatot tartalmaz s ha fölhatalmaz benünket arra, hogy ezt kikorrigálhassuk.

P. A. »A méz apológiája« című mű titkárunknál Dr. Balázs Ferencz urnál (Kolozsvár, Honvéd-utca) kapható, ki azt 1 K 90 fill. előzetes beküldése után postafordultával megküldi.

—*y*, —*s*. Berlepsch »Die Biene« című szakkönyve magyar fordításban nincs meg.

K. L. Nincs okosság híján a mit mond, csak előadása kissé kezdetleges, azonban, ha beleegyezik abba, hogy simitsunk rajta, — szívesen közöljük.

Tartalom: Kérelem. *A szerkesztőség.* — Boldog Újévet! *A szerkesztőség.* — Bucsuzás. *Dr. Nagy Gejza.* — Elnökségi közlemények. *Az elnökség.* — Meghívó a közgyűlésre. *Br. Jósika Gábor.* *Dr. Balázs Ferencz.* — Január havi teendők a méhesben. *Mesei.* — A méhitatóról. — A méz gyógyhatása. *V. M.* — A »Méhészeti Közlöny« szerkesztéséről. *V.* — Hangok a méhkasról. — Irodalom. — Figyelmeztetés. — Tagsági díjt fizettek. — Szerkesztői üzenetek.

Nyomatott Gámán János örökösénél Kolozsvárt, Kossuth Lajos-utca 10. sz.